

УДК 72

## РУРАЛІЗАЦІЯ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МІНІАГРОВИРОБНИЦТВ МІСТА

Воробйов В. В.<sup>1</sup>, канд. арх., проф., Шило О. С.<sup>2</sup>, ст.виклад.

Придніпровська державна академія архітектури та містобудування

<sup>1</sup>[vivavo151151@gmail.com](mailto:vivavo151151@gmail.com); <sup>2</sup>[shylo.olha2016@gmail.com](mailto:shylo.olha2016@gmail.com)

**Постановка проблеми.** На місцях руйнувань забудови в містах і селах України, що почалися 24 лютого 2024 року в результаті військового вторгнення росії, виникають беллігеративні ландшафти, не придатні для подальшого використання цих територій внаслідок сильного хімічного отруєння ґрунтів та наявності великої кількості інших критично небезпечних якостей, що ніколи не існували.

Без розробки нових підходів до відродження знищених під час мілітарних подій населених місць не обійтись. Процес ревіталізації місцевостей може тривати десятиліття. Він спиратиметься на принципово новий комплексний підхід, досвіду якого поки немає. У складі підходу зводитимуться житлові будинки інноваційних типів, створених на базі використання сучасних досягнень в архітектурі та містобудуванні. На один з ймовірнісних варіантів будинків нових типів може претендувати забудова з рурдомів або агробудинків змішаної поверховості з спеціальними прийомами їх розміщення на території.

**Мета дослідження** – показати інноваційні особливості рурдомів чи агробудинків як об'єктів-мініагровиробництв у сельбищної зоні міста, здатних стати індикаторами зміни уявлень про агроелемент у структурі міста.

**Результати дослідження.** Вважається, що руралізація (відтік населення міст у сільську місцевість) є антипод урбанізації. Цей процес характерний для часу переходу від індустріального етапу життя суспільства до постіндустріального. Однак у будь-якому місті історично завжди був присутній і досі існує аграрний елемент – індивідуальні житлові будинки з присадибними земельними ділянками. Нерідко аграрний елемент розташовувався у самому центрі міст. У тому числі – на схилах балок, на підтоплених, заболочених та інших незручних територіях. А також на периферії міст.

У минулі десятиліття аграрний елемент у просторі міста урізноманітнив свої прояви за рахунок включення до структури великих і найбільших міст дачних селищ, що виникли поруч. Вони стали новими частинами його сельбищної території. А в низці країн агроізація отримала локації і на дахах багатоповерхових житлових будинків, у вигляді надбудованих над ними багатоярусних вертикальних агроферм-автоматів, що працюють на базі суперсучасних агротехнологій і повністю забезпечують мешканців будинків овочами і навіть деякими фруктами. Наприклад, у Парижі. Тобто в цьому випадку відтоку міського населення до сільської місцевості немає. А сільська місцевість сама тепер зайшла до міста.

Ці процеси можна трактувати по-різному. Очевидно, що трактування повністю залежить від зміни ментальності та від способу життя людей, пов'язаного з досягненнями науково-технічного прогресу, трансформації соціально-економічних, демографічних, культурологічних, релігійних, політичних, військових та правових процесів. Що дає і нові можливості займатися роботою вдома, використовуючи різні версії фрілансу, нові форми найму на роботу інших людей, навчатися дистанційно, отримувати послуги з будь-якої країни через інтернет – комунікації, а також мати багато інших переваг, на які тепер не потрібен час для поїздок, для збирання великих груп людей одному місці чи для інших просторово-часових функцій. Рефлексії

населення стають принципово іншими. Серед рефлексій – можливість створювати об'єкти принципово нових типів, теж пов'язані з руралізацією. А також будувати з них у межах приватної власності цілі комплекси в одному та водночас у багатьох інших містах. По суті можна сказати, що кожен руралізований будинок чи комплекс з таких будинків у структурі міста – це новий гібридний вид мікро-агровиробництва, зрощеного з житловою функцією. Це і промислова, і сільбищна зона в одному об'єкті, розташованому в місті, а не за його межами [1–3].

Спочатку архітектурні образи рурдомів створювалися переважно на основі механічного з'єднання звичайних котеджів із теплицями. А багатоповерхівок – із прибудованими вертикальними агрофермами із ручним обслуговуванням процесів вирощування сільськогосподарських культур. Проте більш детальна оцінка архітектурно-мистецького потенціалу таких об'єктів показала, що тут закладено принципово інші, що йдуть на межі не реального, чи не космічного, підходи до архітектури та принципово ширші можливості функціонального наповнення агроскладової. Вивчаючи потенціал, що раніше не помічали українські архітектори, автори даних тез протягом 2010–2020 років провели серію концептуальних проектних пошукових робіт, мета яких – показати, що в структурі селищних зон міських і сільських населених місць з'явився принципово новий тип об'єктів. Його формоутворення базується на:

- використання динопоніки та еніопоніки як сучасних інноваційних технологій з вирощування агрокультур, харчування для яких береться не з землі, не з ґрунту, а з повітря та з енергоінформаційних потоків у просторі. Це дозволяє вирощувати значно більшу врожайність, ніж на ґрунті, та з більш високими смаковими якостями, ніж на грядках. При цьому не застосовувати хімічних речовин для захисту рослин від шкідників, оскільки їх у цьому випадку просто немає. Тобто, продукція ідеально чиста в контексті екології;

- використання для вирощування рослин особливих кінематичних структур для елементів агроферм у складі рурдому, які за допомогою автоматичних систем, залежно від ритмів енергоінформаційних потоків у просторі розкриваються або прагнуть до зхлопування, як пелюстки деяких квітів, а також обертаються і піднімаються на ту чи іншу висоту над поверхнею землі, що залежить від виду вирощуваних культур;

- використання всередині ферм принципів симбіозів не лише між різними групами рослин, а й симбіозів з людиною і навіть з енергоінформаційними якостями геометрії форми рурдомів; інакше кажучи, абрис таких рурдомів народжуються з абрису форм вихрових висхідних, низхідних і що йдуть під різними кутами до лінії горизонту енергоінформаційних потоків [1–3]. Архітектор повинен за допомогою спеціального обладнання зафіксувати ці потоки та використовувати їх на основі морфрезонансних відповідностей формоутворення чергового рурдому та цих потоків. У результаті геометричні образи створених подібним методом рурдомів взагалі не будуть схожі на традиційні образи будівель та споруд; звичайно, такі будинки будуть дорогими з погляду одноразових фінансових вливань; але вони в разі будуть дешевшими і швидше окупляться в період експлуатаційних і комерційних витрат, оскільки товарна маса агропродукції, що вирощується в них, цілий рік дозволить значну її частину використовувати для продажу як ідеальну екологічну їжу, яка в усьому світі набагато дорожча;

- використовувати всередині ферми багато інших функцій, які можна запрограмувати в симбіотичних та енергоінформаційних матрицях цього об'єкта; наприклад, включити в структуру рурдомів мінікомплекси для виготовлення молекулярної їжі, яка відома тисячі років; одна горошина з молекулярної їжі діаметром

один сантиметр дозволяє забезпечити людину всіма необхідними мікроелементами на три доби; три доби не потрібно харчуватися! не потрібно мати складські приміщення великих розмірів; вся їжа на рік поміститься в невеликій коробочці! Можна, безумовно, вирощувати їжу і для традиційного харчування;

– в агрофермах-автоматах, а автоматичне вирощування рослин – відмінна особливість вище названих технологій, можна створювати місця для профілактики здоров'я, для спорту, для занять з дітьми та для сімейного відпочинку, для прийому гостей та багато інших. І це лише частина позитивних преференцій, які дають рурдома.

Наведемо деякі з їхніх видів, розроблених В. В. Воробйовим та О. С. Шило протягом минулих десятиліть. Спочатку вони замислювалися для особливих видів екопоселень. Але війна змусила оцінити їхній потенціал і для використання після нашої Перемоги. І він виявився прийнятним. Наголошуємо: в умовах післявоєнного використання отруєних ґрунтів у місцях, де протягом війни був театр воєнних дій, подібні технології гранично доречні. Що робити з отруєними ґрунтами, на яких створюватимуться такі будинки – окрема тема. Її слід розглядати своїм блоком.



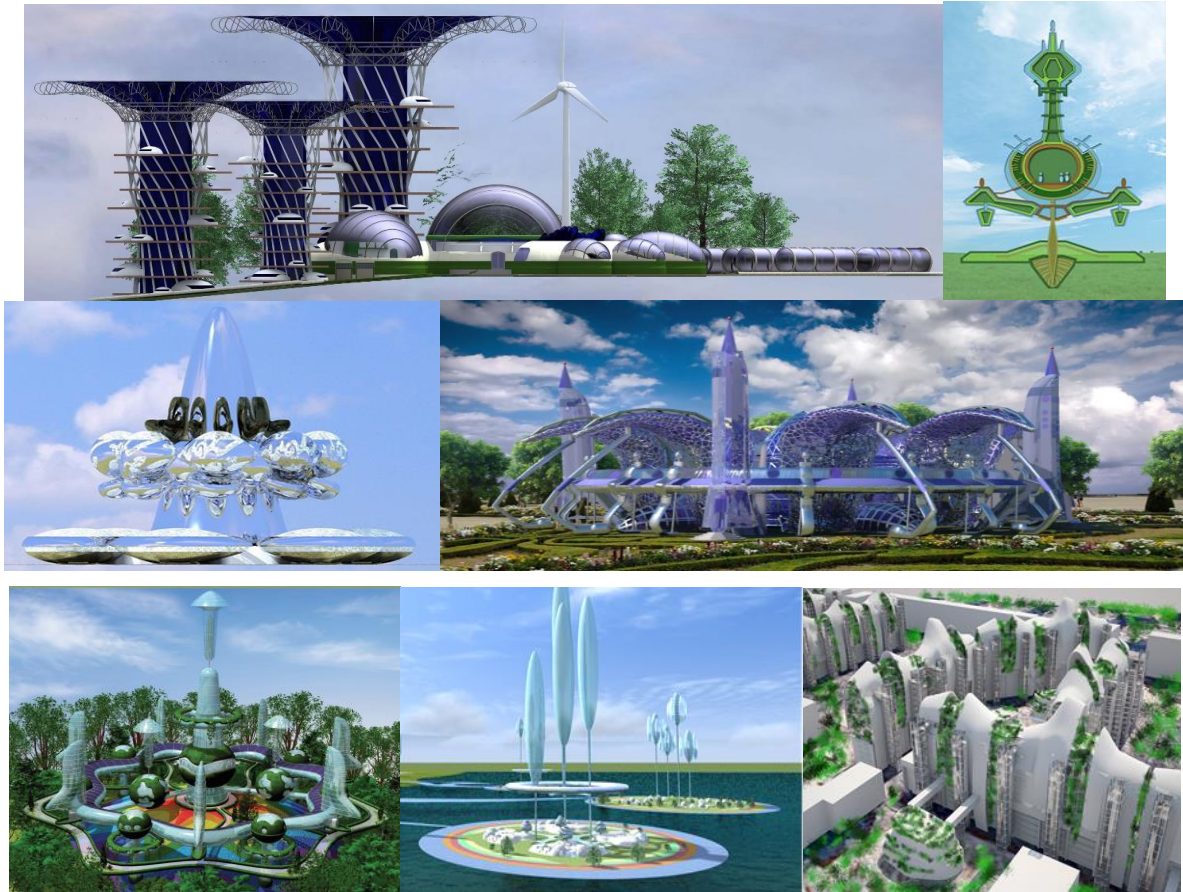


Рис. 1. Приклади концепцій рурдомів, що інтегрують інноваційну мініагровиробничу, житлову та інші функції у сельбищній зоні міста.  
Архітектори: В. В. Воробйов, О. С. Шило. 2010–2020 рр.

**Висновок.** Руралізація житлових будинків для створення інноваційних мініагровиробництв міста – ефективний креативний тип об'єктів, який можливо використовувати для відродження міст України.

### Список використаних джерел

1. Христенко А. Ю., Воробйов В. В., Шило О. С. Екозв'язевий рур-котедж, як об'єктивний елемент біогеоценозу. *Матеріали III науково-практичної конференції студентів Придніпровської державної академії будівництва та архітектури : збірник тез.* Упорядники Микола Савицький, Владислав Данішевський, Олена Тимошенко. Дніпро : ПДАБА, 2021. 250 с. (електр. вид.). С. 81–83.
2. Апанасенко А. А., Воробйов В. В., Шило О. С. Екозв'язевий генеральний план рур-селища у просторі нообіогеоценоза. *Матеріали III науково-практичної конференції студентів Придніпровської державної академії будівництва та архітектури : збірник тез.* Упорядники Микола Савицький, Владислав Данішевський, Олена Тимошенко. Дніпро : ПДАБА, 2021. 250 с. (електр. вид.). С. 11–13.
3. «Архітектурне проектування» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітнього ступеню «Бакалавр», «Магістр професійний» та «Магістр-науковець» денної форми навчання: методичні вказівки до виконання розділу «Екологізація житлових будівель» з дисципліни. Укладачі : Воробйов В. В., Шило О. С. Дніпро : ДВНЗ ПДАБА, 2020. 30 с.